

Saúde laboral

Boletín nº 52

Nº 52

XUÑO 2024

CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL

www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

A FONDO

PERSPECTIVA DE XÉNERO E PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

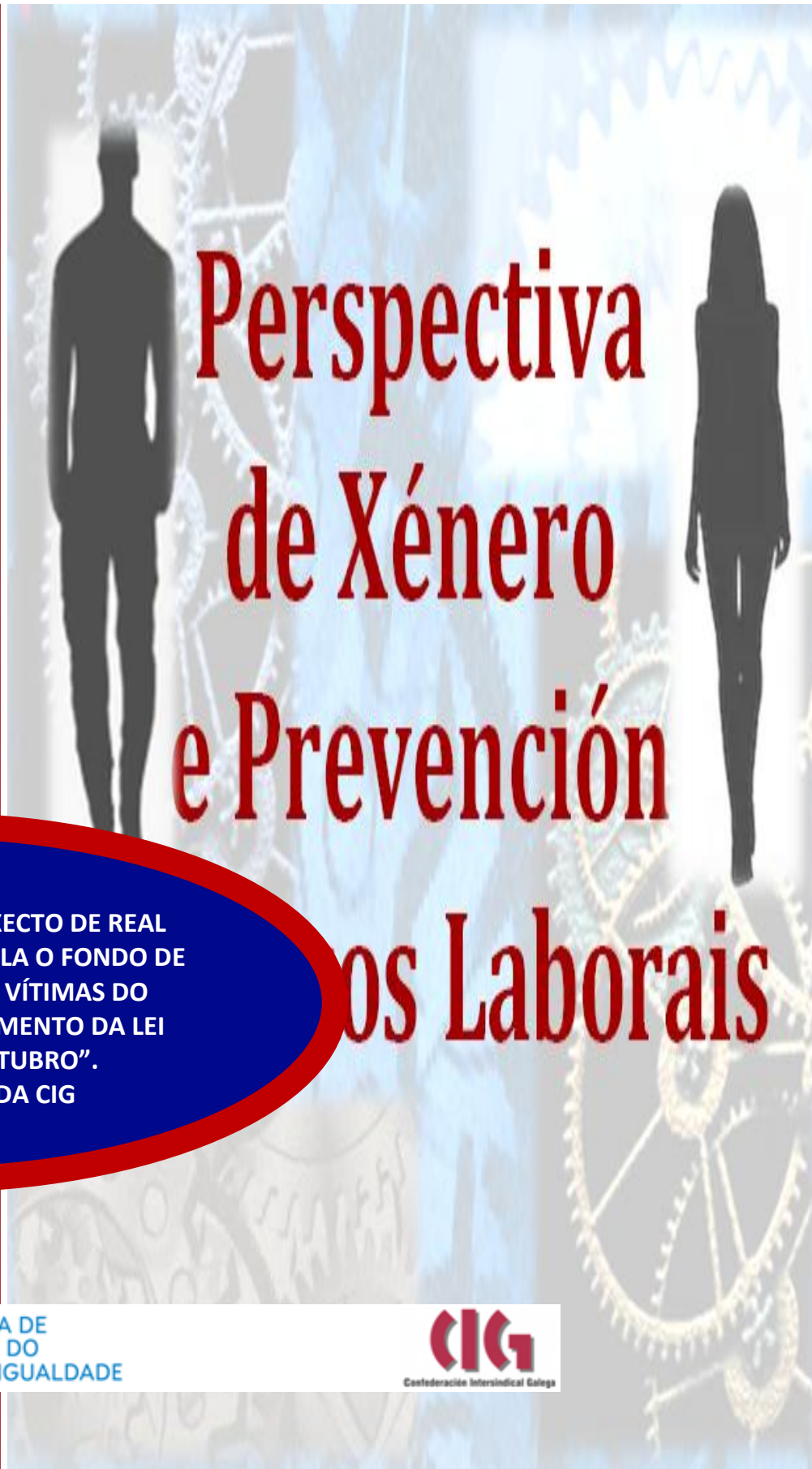

ANÁLISE-OPINIÓN

ANÁLISE

**ANÁLISE CRÍTICO DO “PROXECTO DE REAL DECRETO POLO QUE SE REGULA O FONDO DE COMPENSACIÓN PARA AS VÍTIMAS DO AMIANTO EN DESENVOLVEMENTO DA LEI 21/2022 DE 19 DE OUTUBRO”.
POSICIONAMENTO DA CIG**

EDITA: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Perspectiva de Xénero e Prevención de Riscos Laborais

FINANCIADO POR:

CONSELLERÍA DE PROMOCIÓN DO EMPREGO E IGUALDADE

Análise crítico do “Proxecto de Real Decreto polo que se regula o fondo de compensación para as vítimas do amianto en desenvolvemento da lei 21/2022, de 19 de outubro”.

Posicionamento da CIG

A exposición ao amianto pode provocar distintas patoloxías -contempladas no Anexo I deste proxecto de RD- dunha determinada gravidade, que co tempo poden evolucionar noutras patoloxías de maior gravidade e/ou con maior afectación funcional. Así as cousas non é xusto nin equitativo que unha persoa afectada pola exposición ao amianto e inicialmente diagnosticada cunha determinada enfermidade e polo tanto compensada cunha determinada contía, non teña dereito a recibir a posteriori a contía que lle correspondería como consecuencia da evolución da súa enfermidade a outra patoloxía derivada da súa exposición ao amianto.

Así as cousas, deberíase eliminar da redacción do Artigo 2 a frase “... se percibirá por unha soa vez ...”; habilitando a posibilidade que a persoa afectada poida recibir en compensación a cantidade correspondente á patoloxía -contemplada no Anexo I- á que finalmente evolucione.

No Artigo 3. *Persoas beneficiarias*, no seu punto 1 especificase que as persoas vítimas do amianto serán beneficiarias das compensacións económicas contempladas neste RD, “... sempre que non houberan percibido indemnización algunha polos danos derivados da exposición ao amianto”. Debería eliminarse esta condición, xa que segundo a mesma unha persoa afectada podería verse excluída deste proceso indemnizatorio por ter recibido algunha compensación económica de empresa, seguro, mutualidade, etc, aínda que esta sexa inferior en contía á que lle correspondería segundo o establecido no Anexo I. Así as cousas cumpre variar esta redacción para que en xustiza a persoa afectada poida percibir a través do fondo contemplado neste Real Decreto a contía indemnizatoria

diferencial ata acadar a cantidade contemplada no Anexo I que en cada caso lle puidera corresponder. En correspondencia deberíase tamén polo tanto eliminar o enunciado do artigo 3.3.

No Artigo 3. *Persoas beneficiarias*, no seu punto 3.1 c) e no Anexo I limitase a condición de persoa beneficiaria para os casos de asbestose unicamente para aqueles casos que presentan “repercusión funcional moderada ou severa”, cando o [RD 1299/2006, de 10 de novembro](#), polo que se

aproba o cadro de enfermidades profesionais no sistema da Seguridade Social, non discrimina entre diferentes graos de asbestose para recoñecer a orixe profesional da enfermidade, incluíndo ademais entre as enfermidades profesionais as "afecções fibrosantes da pleura e pericardio que cursan con restrición respiratoria ou cardíaca provocadas polo amianto". Así as cousas, deberíase incluír neste proxecto de RD estas patoloxías e nos mesmos termos previstos no RD 1299/206 de 10 de novembro, tendo en conta esta regulación e que xa existen numerosos precedentes de recoñecemento de enfermidade profesional derivada da exposición ao amianto que inclúen estas patoloxías.

A orixe laboral destas enfermidades está demostrada cientificamente e non existe xustificación obxectiva para limitar o listado de patoloxías nin cinguir o dereito de acceso a aquelas persoas que xa dispoñen dun recoñecemento administrativo ou xudicial. Para a CIG é inxusto que un fondo creado para facilitar o proceso de recoñecemento sexa tan restritivo e acabe obrigando ás persoas afectadas a ter que seguir recorrendo aos xulgados. Igualmen-

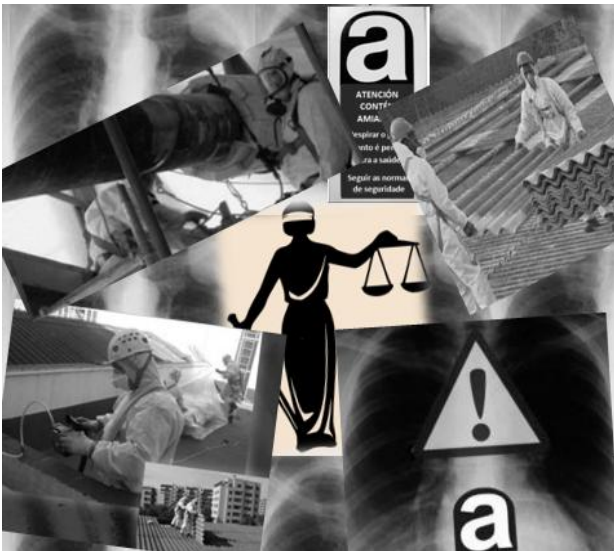
te lamentamos que esta relación de patoloxías careza da necesaria perspectiva de xénero, obvian-do a existencia doutras patoloxías exclusivas de mulleres derivadas da exposición ao amianto.

No Artigo 3. *Persoas beneficiarias*, no seu punto 3.1 c), 2º parágrafo, indícase que "Cando os danos pola exposición ao amianto proveñan do ámbito laboral, será necesario que a persoa traballadora conste previamente inscrita no Rexistro de Traballadores Expostos ao Amianto (RETEA) ou equivalente, dependentes da comunidade autónoma que corresponda". Este texto do proxecto de RD discrimina directamente e deixa sen cobertura a aquelas persoas traballadoras que aínda que estivesen expostas ao amianto non estivesen inscritas no RETEA debido a que as súas empresas non comunicaron no seu momento a súa exposición ao amianto á autoridade laboral.

Así logo, debería eliminarse a condición de estar inscrito no RETEA para que as persoas traballadoras poidan ser beneficiarias deste mecanismo de compensación económica, xa que de non ser así está condición deixaría fóra ás compañías auxiliares do naval, da mariña mercante, persoal funcionario, autónomo, etc. Debe poder acreditarse a orixe da doenza doutros xeitos, cando menos por aqueles casos que están a ser aceptados nos procesos xudiciais, actividades recollidas no cadro de enfermidades profesionais, testemuñas, etc ...

No Artigo 3. *Persoas beneficiarias*, no seu punto 3.1 d), 1º parágrafo, considera como persoas beneficiarias aos causahabentes (titular de dereitos ou bens provintes doutra persoa) das persoas finadas ... "con posterioridade á entrada en vigor da Lei

21/2022, de 19 de outubro”. A fixación desta data é discriminatoria cos causahabentes das persoas falecidas por causa do amianto con anterioridade a dita data. No caso de establecer un prazo de prescrición (que tampoco tería por que habelo), este non podería ser inferior a 5 anos.

No Artigo 6.1 establécese que *“os equipos de valoración de danos na saúde ocasionados polo amianto, previstos no artigo 6.2 da Lei 21/2022, de 19 de outubro, estarán constituídos polas unidades que se establezan especificamente a tal efecto en cada Consellería de Sanidade de cada Comunidade Autónoma ou das cidades de Ceuta e Melilla, previo acordo do Consello Interterritorial do Sistema Nacional de Saúde, no que se establecerá a súa composición, que incluírá persoal especializado en saúde pública e ambiental, debendo ter previsto protocolos de actuación comúns que garantan a homoxenidade da súa actuación en todo o territorio do Estado”*. Dende a perspectiva da CIG e en relación ao que nos atinxe, debería promover a creación na Galiza dunha estrutura autonómica propia, descentralizada e especializada nesta mate-

ria, con capacidade e competencias de valoración, resolución e certificación.

Neste senso, dende a CIG tamén se reclama que se manteña na xurisdición social a competencia para recoñecer sobre todo o relacionado co dereito a obter a correspondente compensación do Fondo; o que evitaría costas e a obriga de contar con procurador, evitando ademais que unha xurisdición como a contencioso-administrativa allea á problemática en cuestión intervíra no proceso.

Abundar que o Art. 11.3 do Proxecto de RD establece que fronte á Resolución poderase interpor recurso potestativo de reposición ou impugnarse directamente perante a orde xurisdicional competente. A tenor do enunciado dos textos do presente proxecto a norma parece atribuír a competencia á xurisdición contenciosa-administrativa cando a competencia está atribuída expresamente á xurisdición social, xa que o art. 2 s) da LRXS establece que a orde social coñecerá *“En impugnación de actos das Administracións públicas, suxeitos a dereito administrativo e que poñan fin á vía administrativa, ditadas no exercicio das súas potestades e funcións en materia de Seguridade Social, distintas das comprendidas no apartado o) deste artigo, incluíndo as recaídas no exercicio da potestade sancionadora nesta materia e con excepción das especificadas na letra f) do artigo 3”*. Por tanto, tería que especificarse que fronte á Resolución cabe interpoñer reclamación previa á vía xurisdicional social.

Así mesmo e na mesma liña de descentralización, a CIG propón que ademais da “comisión estatal” prevista no RD, se constituán comisións a nivel

autonómico, que se doten de competencias e operatividade para poder resolver as reclamacións previas á vía xudicial (seguindo o modelo doutros organismos como o FOGASA).

No Artigo 12.1. régúlase a contía da compensación económica para os supostos do art. 3.1.b), e no seu apartado a) indícase que *“será a recoñecida pola sentenza, de ser esta inferior á contía resultante de aplicar o baremo”*. Ao noso entender cumpre eliminar esta condición xa que o Fondo de compensación para as vítimas do amianto debería compensar aos afectados/as coas mesmas contías naqueles casos que reúnan as mesmas condicións.

As contías recollidas no baremo indemnizador do Anexo I son manifestamente insuficientes. As indemnizacións propostas polo Fondo de Compensación oscilan entre os 27.359,76 e os 68.399,40 euros, aos que habería que descontar a correspondente tributación ao IRPF, xa que o Goberno manifestouse contrario en todo momento a considerar as rendas exentas de tributación.

Resulta gravísima e fondamente inxusta esta carencia de non establecer a exención tributaria para as idemnizacións das vítimas a outorgar nun

futuro polo Fondo de Compensación, podendo verse obrigadas estas a tributar entre o 45% e o 47% das cantidades percibidas. Unha auténtica anomalía que sumada á baixa contía das indemnizacións previstas, invalidan de facto o espírito e a opertaividade real do Fondo de Compensación, quedando só como alternativa para as persoas afectadas a vía xudicial.

A todas luces trátase dun comportamento discriminatorio para unhas vítimas en cuxas exposicións ao axente tóxico existe unha responsabilidade ineludible do Estado, xa que en España os diferentes Gobernos demoraron de maneira inxustificada a prohibición de uso e comercialización de todas as variedades do amianto a pesar de existir unha evidencia científica incuestionable sobre os seus efectos na saúde humana dende varias décadas antes da prohibición definitiva.

Así as cousas o futuro decreto de regulación dos Fondos de Compensación debería garantir unas cantidades indemnizatorias semellantes ás establecidas para outras vítimas cuas contías son entre tres e sete veces maiores que as contempladas para as vítimas do amianto, convertidas deste xeito en vítimas de cuarta categoría polo propio Estado, directamente responsable das súas patoloxías. Máxime se temos en conta que as contías indemnizatorias establecidas polas sentenzas xudiciais acumuladas ata a data de hoxe, son tamén sustancialmente maiores que as indemnizacións propostas no borrador do decreto.

De non variar esta fonda inxustiza orixe dunha inadmisibe discriminación e iniquidade social, un

dos grandes valores do Fondo de Compensación, evitar a vía xudicial e axilizar os procesos, veríase seriamente comprometida ao obrigar ás persoas traballadoras afectadas e/ou aos seus familiares a iniciar a vía xudicial para reclamar os seus dereitos.

Dende a CIG tamén se reclama que o fondo estea garantido para cubrir todas as resolucións e non teña unha dotación limitada a 25 millóns de euros, como se recolle no actual proxecto de regulamento, xa que isto podería supor que malia ter recoñecida unha indemnización, a persoa afectada non puidese cobrala por falta de fondos suficientes consignados.

Así mesmo dende a CIG consideramos que tendo en conta que a maioría das vítimas do amianto

indemnizadas vía xudicial ou por indemnizar vía Fondo de Compensación, son e serán afectadas por patoloxías de orixe profesional -e que polo tanto deberían percibir a pensión correspondente pos parte da Seguridade Social cumpre que o recoñecemento á indemnización por parte do Fondo de Compensación debe implicar o recoñecemento automático da enfermidade profesional e no seu caso percibir a correspondente pensión.

Ligazón ao ["Proxecto de Real Decreto polo que se regula o fondo de compensación para as vítimas do amianto en desenvolvemento da lei 21/2022, de 19 de outubro"](#).

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

